

Gröna frågor

Ställ din fråga om trädgård och odling till Hus & Hem Trädgård och våra experter. Mejla fraga.tradgard@egmont.se.
Eller skriv till Hus & Hem Trädgård, Gröna frågor, Egmont Tidskrifter, 169 91 Solna

Mejla:

fraga.tradgard@egmont.se

Hur får jag en mysig pergola?

UTEPLATS Vi har ett nytt hus, och i trädgården står pergolan på bilden. Jag tycker det är jätteroligt att den finns, eftersom den ger så mycket mer möjligheter än om det bara hade varit gräsmatta. Men den är ju så tråkig! Jag vill ha blommor och självklart klättrväxter, men vad ska jag välja som är både snabbväxande och vackert? Jag vill utnyttja alla väggar, golv och tak. Kanske krukor med blommor och amplar som får hänga från taket? Tacksam för alla tips! Sofia

SVAR: En pergola med luftiga spaljéväggar och tak är perfekt för klängväxter. Du skriver inget om ljusförhållandet eller zon. Jag föreslår därför några klängväxter som är härdiga till zon 4 och som klarar både sol och en hel del skugga.

När man sitter i sin pergola är det härligt att njuta av några doftande växter. Väljer du två olika kaprifoler, som äkta kaprifol *Lonicera caprifolium* och svensk vildkaprifol *Lonicera periclymenum*, får du spridning på den väldoftande blomningen. Plantera på den soligaste platsen!

Ett par vackra och lätta klematis är 'Georg' med blå blommor i maj-juni och 'Kajsa' med purpurröda/rosa blommor i april-maj. De blir ca 2-3 meter och behöver inte beskåras. Om du vill ha en klättrande växt som når taket är koreansk pipranka *Aristolochia manshuriensis* ett bra val. Den är snabb, efter etablering.

Kaprifol, klematis och pipranka kan behöva hjälp med att klänga med ett

Olika sorters kaprifol ger härlig doft när man sitter i sin pergola.

snöre eller vajer. Engelmansvin *Parthenocissus quinquefolia* var *engelmannii* klättrar själv och är lättskött och snabb. Tänk dock på att dessa självklättrare använder sig av fästplattor, vilket kan göra åverkan på pergolan.

Stora krukor för buskar och mindre träd är ett enkelt sätt att få en trevlig ombonad känsla. En bra lättviktskruka, som är lätt att flytta vid behov, är Lindesbergskrukan "Japan Large" som rymmer 90 liter jord. I den kan du plantera mindre träd, som japansk rön *Sorbus commixta* 'Carmencita', eller prydnadsträd från uppstammade buskar, till exempel dvärgsyren *Syringa meyeri* 'Palibin', alpvide *Salix helvetica* och vingbened *Euonymus alatus*. Många prydnadsbuskar kan också passa i kruka,

Sofia har just flyttat in i sitt hus och undrar vilka växter hon ska satsa på i sin pergola.

smällspirea *Physocarpus opulifolius* finns i många bladfärger. Välj en sort som är härdigare än zonen där du bor.

Amplar kan ge en härlig djungelkänsla, tänk dock på att de ofta har liten plats för jord. Varma somrar kan man behöva vattna varje dag. För att skapa en mysig och ombonad känsla tycker jag att du även ska satsa på lite vattenporl och belysning. Fäst några belysningspunkter med nedåtriktat sken på väggen och ställ några lyktor på golvet. Det skapar en fin stämning ljumma augustikvällar.

Susanne Andersson

Kan jag vattna citrus med urin?

VÄXTSKÖTSEL Jag tog med intresse del av artikeln om citrus i nr 1, 2016. Min fråga är följande: Är det lämpligt att vattna citronträd med urin? Blir det tillräckligt lågt pH, eller är urin basiskt? Jag har vattnat pelargoner och rosor med gott resultat på vår inglasade uteplats. Christer

SVAR: Urin är ett bra gödningsmedel som innehåller de flesta näringsämnen, alla i snabbverkande form. Kväve finns det mest av, det är gaspedalen för tillväxten. Om man tillför det till sommarblommor och rosor, liksom de flesta krukväxter, får man en bra tillväxt, vilket innebär att det bildas blad och sedan blommor. Grönsaker får bra tillväxt.

Citrus trivs i en jord som innehåller mycket järn och har lågt pH-värde. Används urin kommer de att få för mycket kväve och för lite järn, dessutom stiger pH-värdet. Därför är specialgödselmedel bäst till citrus och även till oliv och lager. Urin fungerar heller inte så bra på jordgubbar, fruktträd och hallon. Göder man dem med urin får man blad och tillväxt, men sämre blomning och skörd.

Om urin ska användas i krukor där man vistas kan man först vattna med koncentrerad urin och sedan hålla på tio gånger så mycket vatten efteråt, så att urinen kommer ner i jorden. Då luktar det inte. Ska du vattna utomhus kan du späda urinen direkt och sedan vattna.

Henrik Bodin

Citrus trivs bäst om trädet vattnas med specialgödning för Medelhavsväxter.

VÅRA EXPERTER

Birgitta Karlsson svarar på frågor om köksträdgård. Hon är hängiven fritidsodlare och expert på köksträdgård hos Nelson Garden.

Henrik Bodin är trädgårdsingenjör och trädgårdsrådgivare med stor erfarenhet av odling, trädgårdsplanering och beskärning.

Susanne Andersson är trädgårdsdesigner och svarar på frågor om hur du ska planera din rabatt och drömträdgård. Hon brinner för att planera trädgårdar att njuta av.

Mariana Mattsson är trädgårdsambassadör i Lappland och svarar på frågor om odling i kärvt klimat.